

Мішеніна Наталя Іванівна

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Шейна Лариса Олександрівна

Кандидат педагогічних наук, доцент

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРЕВАГИ, ЯКІ НАДАЄ АНГЛІЙСЬКА ЯК ПЕРША ІНОЗЕМНА МОВА ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

Незважаючи на те, що англійська мова сьогодні, так чи інакше, увійшла до життя практично кожної людини, в сучасному світі знань лише однієї іноземної мови вже може бути недостатньо. Різноманітні дослідження і опитування показують, що люди, які володіють двома і більше іноземними мовами, швидше розв'язують проблеми, планують і приймають рішення, менше піддаються хворобам мозку і мають кращу концентрацію, частіше виявляють творчі здібності [1].

Іншою популярною іноземною мовою є німецька. Вона є перевагою при прийнятті на роботу до міжнародної компанії. Після оволодіння англійською вибір часто падає на німецьку як другу іноземну. Німецька та англійська мови відносяться до однієї мовної групи, відповідно схожість мовних структур полегшує процес навчання. Значно простіше засвоювати матеріал другої мови, спираючись на знання, вміння та навички, набуті в процесі вивчення першої іноземної. При цьому можна порівнювати, аналізувати подібності та відмінності граматичних конструкцій. Англійська та німецька мови мають як фонетичні, так і лексичні, і граматичні подібності. Розглянемо їх докладніше.

Порівнюючи фонетику обох мов, помічаємо такі схожості: принцип поділу на склади в обох мовах збігається; голосні можуть бути довгими/короткими (Lied/Lid, sleep/slip); подвоєна приголосна вимовляється як один звук (Adresse, digging); наявність дифтонгів в англійській [ei], [ai], [oi], [au], [əu], [iə], [uə], [eə] та німецькій мовах [ei], [ai], [eu], [äu]. Ці феномени усвідомлюються при вивченні першої іноземної, тому не доведеться гаяти часу, щоб звикнути до нового мовного явища при вивченні другої.

В якості лексичних подібностей наведемо приклади англійських і німецьких дієслів: find - finden - знаходити, learn - lernen - вчити, send - senden - посилати, fall - fallen - падати, sing - singen - співати. Є багато дієслів, які не зовсім збігаються, але їх значення можна також легко зрозуміти: help - helfen - допомагати, swim - schwimmen - плавати, wash - waschen - мити, begin - beginnen - починати, have - haben - мати, come - kommen - приходити і т.д. Історія з іменниками схожа. Розглянемо такі приклади: oil - Öl - олія, summer - Sommer - літо, house - Haus - будинок, price - Preis - ціна, winter - Winter - зима, glass - Glas - скло, friend - Freund - друг і т.п.

В якості експерименту новачкові можна запропонувати невеликий текст на розуміння німецькою мовою: Frau Hoffmann arbeitet im Büro. Frau Hoffmann sitzt am Computer, sendet E-Mails, telefoniert und diskutiert mit dem Chef über die Preise von Öl. Frau Hoffmann hört Musik - Rock und Pop. Sie hat Hobbys: Englisch, Italienisch und Tennis. Sie hat Freunde in Madrid und in London. Im Winter kommt sie nach Italien. Sie trinkt Wein und isst Salat mit Olivenöl. Sie tanzt und singt. Як показує практика, труднощів в розумінні в учнів не виникає. Навпаки, процес проходить з радістю і захопленням.

При вивченні теми «Професії» новачки також легко розуміють і запам'ятовують окремі назви професій, наприклад, manager - Manager - менеджер, engineer - Ingenieur - інженер, mechanic - Mechaniker - механік.

Німецька мова постійно знаходиться у розвитку. Процес її оновлення проходить шляхом запозичень з різних мов – на частіше з англійської та французької. Ці запозичення представлені практично в усіх сферах життєдіяльності людини, а саме: в рекламі, світі комп'ютерів та інтернеті, в спорті, світі моди, політики, економіки, в засобах масової інформації, професійній діяльності та багатьох інших. Наступні приклади слід класифікувати як американізми – слова, запозичені з американської англійської, германізми – слова, запозичені з німецької мови, й інтернаціоналізми – слова, які зустрічаються в багатьох мовах та мають незначні відмінності, які пов'язані з особливостями вимови кожної мови. Наведемо приклади *американізмів*: Hip-Hop, party, hobby, jeans, T-Shirt, import, poster, dealer і т.д.; *германізмів*: Kindergarten, Wunderkind, Gastarbeiter, Graf, Kanzler, Landschaft і т.д.; *інтернаціоналізмів*: address/Adresse, bank/Bank, business/Business, design/Design, disk/Disk, hit/Hit, market/Markt, media/Media, test/Test та інші. Всі ці слова роблять мову доступною для розуміння, допомагають полегшити процес запам'ятовування при вивченні німецької мови.

Мало кого може здивувати схожість граматичних конструкцій після етапу вивчення фонетики, знайомства з лексикою, а саме: вживання і розподіл артиклів на невизначений/визначений, обов'язкова дієслівна зв'язка в реченні, наявність відокремлюваних префіксів в німецькій мові й фразових дієслів в

англійській, вживання модальних дієслів, класифікація дієслів на правильні/неправильні або сильні/слабкі, ступені порівняння прикметників та інші особливості.

Після усіх вищезазначених спостережень можна зробити наступний висновок: засвоєння німецької мови як другої іноземної відбувається значно легше при наявності усвідомленого володіння першою іноземною мовою англійською. Спрацьовують логічні асоціації, що сприяє більш швидкому оволодінню матеріалом. Подібні можливості широко використовуються в Німецькому освітньому центрі НТУ «ХП» при викладанні німецької як другої іноземної у міжнародному проекті з Магдебурзьким університетом Отто-фон-Геріке (Німеччина). Проте подальший процес навчання кидає нові виклики, а також потребує більшого узагальнення та систематизації з розробкою конкретних практичних завдань.

Список використаних джерел

1. Emilie Reas. Speaking Multiple Languages Staves Off Dementia // Nautilus magazine – May 2016. – <http://nautil.us/blog/speaking-multiple-languages-staves-off-dementia>

Іванова Марія Олексіївна

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕАТРУ ТІНІ ТА СИЛУЕТУ ВІД ТРАДИЦІЙНОЇ СХІДНОЇ МОДЕЛІ ДО АВТОРСЬКИХ ВЕРСІЙ РЕЖИСЕРІВ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Театр тіні та силуету зародився у країнах Сходу близько двох тисяч років тому. На початку свого розвитку він мало походив на театр у сучасному розумінні цього слова, а скоріш нагадував ритуал чи обрядове дійство, які були дуже розповсюджені на островах Індонезійського архіпелагу.

Деякі дослідники вважають, що в Індонезію цей театр потрапив з Індії, і розвивався саме в індійській культурній традиції. Але є й такі, що заперечують це, спираючись на те, що зараз в Індії не існує традиції тіньового театру і важко довести, що вона взагалі колись була [1]. Ляльки ваянг-куліту (традиційного індонезійського театру тіні та силуету) мало чим нагадують людей, вони відрізняються узагальненістю форми, мають видовжені тіла, обличчя та руки, що зумовлено впливом ісламу.

На початку XI століття театр тіней з Індонезії потрапляє до Китаю, але відома китайська легенда свідчить, що ще Імператор Уди (156-87р. до н.е.) з династії Західна Хань започаткував цю традицію. Він був пригнічений смертю своєї улюбленої дружини Лі і так сильно сумував за нею, що втратив бажання правити країною. Його міністр зробив з паперу ляльку, яка відкидала тінь на фіранку і своєю подобою дуже нагадувала дружину Імператора. Той був у захваті. І саме з цього дня, за легендою, розпочинається історія театру тіней Китаю [2].

Перші ляльки китайського театру тіней виготовлялися зі шкіри віслюка і керувалися ляльководами під музичний супровід. Театр тіней швидко розповсюджувався провінціями і ставав дедалі популярнішим. На відміну від індонезійського тіньового театру, китайський театр не мав в своїй основі ритуальної, містичної складової, а слугував для розважання публіки.

Монгольські війська розповсюдили театр тіней по іншим країнам Сходу у тому числі і Туреччині. Перша письмова згадка про тіньовий театр Туреччини відноситься до XVI століття і розповідає нам історію про придворного лялькаря у палаці Топкай. Але за легендою, тіньовий театр виник там ще у XIV столітті, коли двоє будівників мечеті Карагьоз та Хадживат відволікали всіх інших від роботи своїми жартами, і султан наказав їх стратити. Проте мешканці міста так сумували за ними, що їх довелося «воскресити» у вигляді тіньових фігур, щоб розважати публіку виставами, які виконувались у приватних будинках, на вулицях та у кав'ярнях після заходу сонця та під час Рамадану. Сценки з Карагьозом та Хадживатом відрізнялися грубою сатирою, в них використовувалась лайка та багато непристойностей, що дуже розважало публіку. Відмінною рисою театру Карагьоз було те, що це завжди була імпровізація на відомий всім сюжет. Тіньовий театр Туреччини і до сьогоднішнього дня має назву Карагьоз, що перекладається як «чорне око» або «циган». З Туреччини театр тіней потрапляє до Сирії, Північної Африки та на грецькі острови.

У 1767 році французький місіонер Жюль Аллод привіз традицію театру тіней з Китаю до Європи. У світських салонах почали грати тіньові вистави та сценки, які називали «китайськими тінями». Але європейцям не вдалось перейняти не сакральні, релігійні мотиви театру ваянг-куліт, не героїко-історичний настрій китайського театру тіней, ні навіть жартівливо-сатиричні нотки театру Карагьоз, вони використовували театр тіней лише як забаву для вищих прошарків населення (театр Доменіка Серафена, театр фантазмагорії Етьєна Робера).